

"DE ZEVENTIG ZEVEN'S"

Samengevat:

- Babylon is gevallen, de 70 jaar zijn voorbij! (539 v.Cr.)
- Daniël bidt onder belijdenis opdat God in barmhartigheid zijn **verbondsbelofte** nakomt
- De terugkeer naar het land, de heropbouw van de stad en voornamelijk, de tempel
- Gabriel snelt Daniël tegemoet al van bij de aanvang van zijn gebed met een woord
- De verordening is van de hemel uitgegaan: zegen & herstel **naar het verbond**
- Kores zal een decreet tot terugkeer en heropbouw uitvaardigen in zijn 1^e Jaar (539 v.Cr.)

"DE ZEVENTIG ZEVEN'S"

De zeventig jaar van Jeremia vereist een 'symbolische' verklaring:

Leviticus 26:20-21

"Maar u zal Ik onder de volken verstrooien en Ik zal achter u het zwaard trekken, en uw land zal een woestij zijn en uw steden een puinhoop.
Dan zal het land zijn sabbatsjaren vergoed krijgen, al de dagen dat het woest ligt en gij in het land uw vijanden zijt;
dan zal het land rusten en zijn sabbatsjaren vergoeden.
 Al de tijd der verwoesting zal het rusten,
de rust die het niet gehad heeft gedurende uw sabbatsjaren,
 toen gij daarin woonde."

2 Kronieken 36:20-21

"Ook voerde hij hen die aan het zwaard ontkomen waren, naar Babel, en zij werden hem en zijn zonen tot slaven, totdat het koninkrijk van Perzië de heerschappij verkreeg;
 totdat **het land zijn sabbatsjaren vergoed gekregen heeft.**
 Al de dagen die **het woest lag, heeft het gerust, om zeventig jaar vol te maken."**

De Sabbat doorheen het OT

De Sabbat in de Pentateuch

De Sabbat doorheen het OT

GENESIS

"Alzo werden voltooid de hemel en de aarde en al hun heerlijkheid
Toen God op de zevende dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt had,
beëindigde Hij op de zevende dag al het werk, dat Hij gemaakt had.
En God zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij al het werk beëindigd had,
dat God scheppende tot stand had gebracht." (Genesis 2:1-3 mijn vert.)

EEN NIEUWE DAG BREEKT AAN

- ❖ De 7^e dag kent geen morgen en geen avond, een nieuwe toestand
- ❖ Al het scheppende werk is beëindigd of opgehouden, het is voltooid en voleindigd
- ❖ De nieuwe toestand: de beëindiging van al het scheppende werk, verklaart God gezegend en geheiligd
- ❖ God zegent, nu de voleindigde harmonieuze schepping in zijn verdere bestaan
- ❖ De schepping begint zijn opdracht & doel naar de wil van zijn Maker te vervullen
- ❖ Het heiligen van de 7^e dag heeft alleen betrekking op God, Hij zet die apart voor zich
- ❖ Rust betekent niet perse non-activiteit, maar het beëindigen van het scheppende werk

De Sabbat doorheen het OT

GENESIS

En God schiep de mens naar zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen. En God zegende hen en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar; heerst over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt. (Genesis 1:27,28)

Wat betekent de zegen van de 7^e dag voor de mensheid?

De nieuwe toestand van de 7^e dag

- ❖ De door God toevertrouwde heerschappij over de aarde uitoefenen
- ❖ vruchtbaarheid , productiviteit
- ❖ relaties opbouwen met zijn medemens

Op de 7^e dag verblijft de gehele schepping in een gezegende en geheiligde toestand, de rust van zijn Maker.

De Sabbat doorheen het OT

EXODUS

"Gedenk de sabbatdag, dat gij die heilig; zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat van de HERE, uw God; dan zult gij geen werk doen, gij noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont.

Want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de HERE de sabbatdag en heiligde die." (Exodus 20:8-11)

DE RUST VAN DE 7^e DAG: GODS VOORNEMEN VOOR ZIJN VOLK

- ❖ Exodus 20 verklaart Genesis 2: het scheppende werk beëindigen = de rust ingaan
- ❖ De wekelijkse sabbatdag doet herinneren aan de 7^e dag , het doel van de schepping
- ❖ Gods volk dient Gods voorbeeld na te volgen , het is bestemd om Gods rust in te gaan
- ❖ Israël moet leren dat het 6 daagse werken niet het einde is, rust is het einddoel van werk
- ❖ Het wordt steeds duidelijker dat rust geen non-activiteit is
- ❖ Rust is leven (en werken) in vruchtbare harmonie met God, zoals Adam in Eden

De Sabbat doorheen het OT

EXODUS

"De HERE zeide tot Mozes: Gij dan, spreek tot de Israëlieten: maar mijn sabbatten moet gij onderhouden, want dat is een teken tussen Mij en u, van geslacht tot geslacht, zodat gij weet, dat Ik de HERE ben, die u heilig. Gij zult de sabbat onderhouden, want deze is iets heiligs voor u;

Tussen Mij en de Israëlieten is deze een teken voor altoos, want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, en op de zevende dag heeft Hij gerust en adem geschept." (Exodus 31:12-17)

HET 'VERBONDSTEKEN' TUSSEN GOD EN ZIJN VOLK

- ❖ De sabbat is een teken dat de Israëlieten er moet aan herinneren wie hen heiligt
- ❖ God had Israël bevrijd + tot zichzelf gebracht + hen zijn wet gegeven = geheiligt
- ❖ De sabbat 'tekent' de unieke relatie tussen God en zijn volk
- ❖ Een Heilig God wonende onder een heilig volk op een heilige plaats
- ❖ Het is een 'eeuwig teken' dat tegelijk terugwijst en vooruitwijst naar Gods einddoel
- ❖ Gods doel met de mensheid bij de schepping = Gods doel met het verlore Israël

De Sabbat doorheen het OT

DEUTERONOMIUM

"Onderhoud de sabbatdag, dat jij die heiligt, zoals de HERE, uw God, u geboden heeft. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen, maar de zevende dag is de sabbat van de HERE, uw God; dan zult gij geen werk doen, ...
 want gij zult gedenken, dat gij dienstknechten in het land Egypte geweest zijt, en dat de HERE, uw God, u vandaar heeft uitgeleid met een sterke hand en met een uitgestrekte arm; daarom heeft u de HERE, uw God, geboden de sabbatdag te houden."
(Deuteronomium 5:12-15)

NADERE VERKLARING AAN EEN NIEUWE GENERATIE

- ❖ Deuteronomium 5 verklaart Exodus 20: 'Einde van de slavernij in Egypte'
- ❖ Van een hard bestaan in Egypte ➔ een gezegend bestaan onder Gods verbond
- ❖ Na '6 dagen' van slavenarbeid in Egypte volgde op de 7^e dag de Exodus = vrijheid!
- ❖ Het punt van vergelijk tussen de 7^e dag en de sabbatdag is ... **GODSACTIVITEIT**
- ❖ God gaat de rust in op de 7^e dag na zijn scheppende werk volbracht te hebben
 Zo gaat God de rust in door onder Israël te wonen na hen verlost en uitgeleid te hebben
- ❖ Het doel van de Exodus is juist dat God gaat wonen onder zijn volk **(Exodus 40)**

De Sabbat doorheen het OT

DEUTERONOMIUM

"Want gij zijt nog niet gekomen tot de rustplaats en het erfdeel, dat de HERE, uw God, u geven zal.
 Maar wanneer gij de Jordaan zult zijn overgetrokken en woont in het land dat de HERE, uw God, u zal doen beëerven, en Hij u rust geeft van al uw vijanden aan alle kanten, en gij veilig woont..."
(Deuteronomium 12:9-10)

DE RUSTPLAATS & ERFDEEL VOOR GODS VOLK

- ❖ De rust (plaats) is het beloofde erfdeel, het land
- ❖ De gedachte van een 'sabbatsrust' voor Gods volk is altijd nauw verbonden met het land
- ❖ Rust in het land voor Israël is het gevolg van de overwinning op de vijand
- ❖ Rust is geen non-activiteit maar rust & stabiliteit in het land ➔ normale activiteit
- ❖ De rust is enerzijds bereikt, maar anderzijds ook nog niet ... het is nog niet definitief
- ❖ Er zullen nieuwe vijanden opstaan - rust & vrede is afhankelijk van verbondstrouw
- ❖ Het verlies van de rust is een oordeel van God **(Nehemia 9:28)**

Rust van God & de Psalmen

De Sabbat doorheen het OT

PSALMEN

"Laten wij **zijn woning** binnengaan, laten wij ons nederbuigen voor *zijn voetbank*
Sta op, HERE, naar uw rustplaats, Gij en *de ark uwer sterkte*

Want de HERE heeft *Sion* verkoren, Hij heeft het Zich ter woning begeerd:
Dit is mijn rustplaats, voor immer, *hier zal Ik wonen*, want *haar heb Ik begeerd.*"

(Psalm 132: 7-8; 13-14)

DE TEMPEL IS GODS RUSTPLAATS & WONING

- ❖ De rustplaats van God = de woonplaats van God = de troon van God = **Sion**
- ❖ De plaats van Gods rust is zijn tempel
- ❖ De rust van de 7^e dag bij de schepping ➡ zijn woonplaats ➡ heerschappij uitoefenen
- ❖ De heilige plaats is zijn woning en plaats van bestuur van waar God zijn functie uitoefent
- ❖ De sabbatsrust van God is eveneens (Godsvolk) nauw verbonden met het land
- ❖ Salomo bouwt de rustplaats voor de Here God nadat deze hem rust gegeven heeft

"En nu heeft de HERE, mijn God, mij rust gegeven allenwegen: er is geen tegenstander en generlei onheil. En zie, ik denk voor de naam van de HERE, mijn God, een huis te bouwen, zoals de HERE mijn vader David toegezegd heeft..." (1Koningen 5:4-5)

De Sabbat doorheen het OT

HET LIED VAN MOZES NA DE VERLOSSING

"De HERE is een krijgsheld; HERE is zijn naam.
De wagens van Farao en zijn legermacht wierp Hij in de zee; de keur van zijn wagenhelden werd in de Schelfzee gedompeld.

In uw grote majesteit vernietigde Gij wie tegen U opstonden; Gij liet uw toomgloed los, hij verteerde hen als stoppels.

Wie is als Gij, onder de goden, HERE, wie is als Gij, heerlijk in heiligheid vreselijk in roemrijke daden, wonderbaar in uw doen?

Gij leidde in uw goedertierenheid het volk dat Gij verlost hebt; Gij leidde het door uw kracht naar uw heilige woonstede.

Gij brengt hen en plant hen op de berg die uw erfdeel is; de plaats die Gij, HERE, tot uw woning gemaakt hebt; het heiligdom, Here, door uw hand gesticht.
De HERE regeert voor altoos en eeuwig."
(Exodus 15: 3-4,7,13,17-18)

Gods woning in Israëls tempel ➡ God de Koning kent rust van al zijn tegenstanders
Het is de expressie van zijn soevereine rust en regering in zijn heiligdom

De Sabbat in de Profeten

De Sabbat doorheen het OT

JESAJA

"Zo zegt de HERE: Onderhoudt het recht en doet gerechtigheid, want mijn heil staat gereed om te komen en mijn gerechtigheid om zich te openbaren. Welzalig de sterveling die dit doet, en het mensenkind dat daaraan vasthoudt; die acht geeft op de sabbat, zodat hij hem niet ontheiligt, en acht geeft op zijn hand, zodat zij niets kwaads doet." (Jesaja 56:1-2)

SABBAT HEILIGEN & GERECHTIGHEID DOEN

- ❖ Gerechtigheid doen in het land staat nagenoeg synoniem voor de sabbat houden
- ❖ De sabbat houden, gerechtigheid doen = de openbaring van Gods heil verwachten
- ❖ Het niet langer heiligen van de sabbat zal Gods oordeel teweeg brengen
- ❖ In de Profeten (Ezechiël) is afgederij = breken & ontheiligen van de sabbat
- ❖ Sabbat houden : erkennen & eren van God de soevereine Schepper, Heerser, verlosser

De Sabbat doorheen het OT

JESAJA

"Ga niet voort met huichelachtige offers te brengen; gruwelijk reukwerk is het Mij; nieuwe maan en sabbat, het bijeenroepen der samenkomsten. Ik verdraag het niet: onrecht met feestelijke vergadering." (Jesaja 1:13)

"Want zoals de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor mijn aangezicht zullen blijven bestaan, luidt het woord des HEREN, zo zal uw nageslacht en uw naam blijven bestaan.

En het zal geschieden van nieuwe maan tot nieuwe maan en van sabbat tot sabbat, dat al wat leeft zal komen om zich voor mijn aangezicht neer te buigen, zegt de HERE." (Jesaja 66:22-23)

- ❖ Opening van het boek Jesaja: het ontheiligen van de sabbat brengt Gods oordeel
- ❖ Einde van het boek Jesaja: in de NH&NA zal de sabbat gevierd worden zoals het hoort Zelfde perspectief in Ezechiël :
- ❖ de ondergang van Israël mede door ontheiliging van de sabbat (Ezechiël 20:10-26)
- ❖ De viering van de sabbat is het centrale kenmerk van de dienst aan God o.l.v. de Vorst (Ezechiël 46:1-12)

De sabbat staat dus symbool voor de gehele relatie van het volk met God die wacht om hersteld te worden in de toekomst.

De Sabbat doorheen het OT

ENKELE CONCLUSIES

- ❖ De betekenis van de sabbat - rust, beweegt mee met de stroom van de heilsgeschiedenis
- ❖ Het volmaakte doel van de schepping wordt nooit opgegeven = rust
- ❖ De mensheid heerst vruchtbaar en productief onder Gods supervisie over de aarde
- ❖ De belofte aan Abraham wijst in dezelfde richting: volk, plaats, zegen (wereldwijd)
- ❖ De heiliging - zegen van de 7^e dag ➔ heilige plaats in het land voor God en het volk
- ❖ God komt tot rust van zijn vijanden in het heiligdom : zijn woning en troon
- ❖ Het 4^e gebod spoort Gods volk aan om te leven voor een hoger doel = rust
- ❖ De sabbat is het teken: de totale belichaming van Gods verbondsrelatie met zijn volk
- ❖ Het falen van Israël openbaart (profeten) dat de ware rust nog toekomst is
- ❖ Jesaja 66 wijst vooruit naar een wereldwijde sabbatsviering (rust) in de NH&NA
- ❖ Dit toekomstperspectief voert ons terug naar Gods oorspronkelijke doel in Genesis 1-2

